

185 let od prvního zrnka cukru je z Tereos TTD významný producent potravin, krmiv i obnovitelné energie

Hned čtyři továrny společnosti Tereos TTD Cukr Česká Republika slaví v letošním roce kulatá výročí od svého založení. Ve třech případech jde již o více než stoletou tradici, v tom čtvrtém naplnil výrobní provoz první desetiletku svého fungování.

185 let cukrovaru Dobruvice – tradice založená knížetem Thurn-Taxisem v Dobruvici pokračuje

Dávná historie cukrovaru Dobruvice je notoricky známá, zdařile ji popsal například Daniel Froněk v knize Dobruvické bílé zlato v proměnách času. Dobruvický cukrovar byl v roce 1831 založen knížetem Karlem Anselm Thurn-Taxisem v nevyužívaných prostorech dobrovického zámku, postaveného již v roce 1578 Jindřichem z Valdštejna. Kníže Thurn-Taxis hledal pro ladem ležící prostory využití a zajímal se také o další možnosti výdělku a zisku a právě výroba cukru z řepy mu po přečtení článku otištěného 23. května 1830 v časopise Bohemia padla

do oka. Autorem zmíněného textu byl německý cukrovarník Karel Weinrich, který se v něm zabíral výhodami a výnosností pěstování řepy a výroby cukru. Thurn-Taxis tuto myšlenka zaujala natolik, že Weinricha pozval do Čech. Vzájemné porozumění obou pánů následně vedlo ke vzniku nejdříve bez přerušení fungujícího cukrovaru v Evropě.

V držení Thurn-Taxisů byl cukrovar 92 let, následně několikrát změnil majitele, když ho vlastnili jak soukromí akcionáři, tak stát. V roce 1992 pak do Dobruvice vstoupili francouzští akcionáři, v té době malá cukrovarnická společnost Union SDA z regionu Pikardie. Union SDA nebyl v té době žádný gigant, ale družstevní společnost tradičních a dlouholetých pěstitelů

Obr. 1. Pohled na cukrovar a lihovar Dobruvice od dobrovického náměstí

obilí, řepy a výrobců cukru, provozující dva cukrovary. Dobrovický cukrovar byl jejich první zahraniční akvizicí, když v něm spatřovali možnost mezinárodní expanze na trhy blíže střední a východní Evropě. Francouzští akcionáři získali nejprve 47 % akcií a zavázali se investovat nemalé prostředky do modernizace desetiletými plánovaného hospodářství zdevastované továrny. Na začátky spolupráce vzpomíná tehdejší předseda představenstva Union SDA Philippe Duval: „Když jsem v roce 1991 navštívil cukrovar v Dobrovinci, měl tehdy kapacitu 1 tis. t řepy denně a rafinace třtinového cukru, dříve tak prosperující, v něm již byla ukončena. Tehdy to bylo poprvé, co jsme se vypravili mimo území Francie: závod byl zastaralý a jeho výkony měly k efektivitě daleko. Jediné, co tehdy hovořilo ve prospěch investice, byl ředitel cukrovaru Oldřich Reinbergr a slavná minulost českého cukrovarnictví.“

Dnes, s odstupem téměř 25 let, lze konstatovat, že se risk francouzským investorem vyplatil. Union SDA postupně změnil svůj název na Tereos, ale hlavně zvýšil téměř padesátkrát svou produkci a stal se jedním z největších výrobců cukru, pitného lihu, obnovitelné energie a škrobových produktů nejen ve Francii, ale i ve světě. Dnes je Tereos prostřednictvím svých 45 továren přítomen ve 13 zemích v Evropě, jižní Americe, Africe a Asii. Aktivní rozbuškou této mezinárodní expanze byla právě akvizice cukrovaru Dobrovice. V tom po zahájení modernizace v roce 1992 začaly prudce narůstat zpracovatelská kapacita i objemy vyrobeného cukru. Dnes je tak Dobrovice největším a nejmodernějším závodem nejen v České republice, ale v celé střední a východní části Evropy a může směle konkurovat těm nejlepším závodům z nejvyspělejších cukrovarnických zemí – Francie nebo Německa. Zpracovatelská kapacity dnes činí až 15 tis. t cukrové řepy denně, délka kampaní dosahuje až 130 dnů a výroba cukru činí 140 tis. t za jednu kampaň.

V roce 2006 navíc přibyl do areálu dobrovického cukrovaru další závod, když v něm byl vybudován a zprovozněn první lihovar na výrobu bezvodého lihu v České republice. Dobrovický lihovar tak v tomto roce slaví završení prvních deseti let své existence. Impulsem k jeho výstavbě byla restrukturalizace cukerného pořádku v Evropské unii, kvůli které najednou byl v České republice nadbytek cukrové řepy. Ten se v Dobrovinci rozhodli využít pro výrobu obnovitelného zdroje energie – bezvodého kvasného lihu. Dalšími impulsy

Obr. 2. Současný pohled na dobrovický zámek, ve kterém sídlí vedení společnosti

Obr. 3. Dobrovický cukrovarnicko-likovarnický komplex pohledem přes lihovar

Obr. 4. Čistírna lihovarnických výpalků v dobrovickém areálu produkuje bioplyn

Obr. 5. Jedna z největších investic posledních let v cukrovaru České Meziříčí: silo na 50 000 tun cukru

potom byla podpora akcionářů a také možnost provázet celou řadu výrobních technologií s dobrovickým cukrovarem. Dobrovický lihovar v říjnu roku 2006 zahájil výrobu bezvodého lihu, od ledna 2009 potom lihovar jako první výrobce ve střední

Obr. 6. Čelní pohled na českomeziříčský cukrovar

a východní Evropě dodává na český trh biopalivo E85. V roce 2015 bylo toto palivo k dostání na více než 300 čerpacích stanicích. Roční výrobní kapacita lihovaru, která je jeden milion hektolitřů, činí z tohoto závodu největší průmyslový lihovar v České republice a nejmodernější lihovar ve střední a východní Evropě.

Od roku 2014 je potom v provozu čistírna lihovarnických výpalků, zařízení za více než 350 mil. Kč, které je defacto třetí továrnou v dobrovickém areálu. Čistírna biologicky odbourává organické látky z lihovarských výpalků a pracích vod cukrovar a využívá je k produkci bioplynu, který následně spaluje na kotelně. Díky tomu toto zařízení přináší nemalé ekologické a ekonomické benefity.

145 let cukrovaru České Meziříčí; 145 let lihovaru Chrudim – dlouhá historie nedílných součástí českého potravinářského obra

Cukrovarnická společnost z Dobrovice však nezůstala během svého rozvoje pouze u jednoho cukrovaru a lihovaru. Od vstupu francouzského kapitálu došlo k několika akvizicím velkých cukrovarnických společností, jmenovitě Pražské cukerní společnosti (6 továren) a holdingu České cukrovary (12 továren) a lihovarů Chrudim a Kojetín. Společnost se pod dohledem francouzských akcionářů stala lídrem ve výrobě cukru a lihu v České republice a jedním z největších a nejvýznamnějších hráčů v centrální a východní Evropě. Došlo ke stabilizaci vztahů s českými pěstiteli řepy, zákazníky, zaměstnanci i veřejností, pro které se společnost Tereos TTD Cukr Česká Republika stala jistotou a stabilním partnerem.

Ze všech nakoupených cukrovarů postupně zůstal v provozu jen cukrovar České Meziříčí (další cukrovar v Mělníku slouží v současnosti jako balicí centrum společnosti Tereos TTD Cukr Česká Republika). Právě cukrovar České Meziříčí a také lihovar Chrudim slaví letos významné výročí 145 let od svého založení.

Cukrovar České Meziříčí byl založen v roce 1871 pod názvem Společný rolnický cukrovar přímo samotnými zemědělci v severovýchodní části Královéhradeckého kraje, nedaleko Opočna. Ještě před druhou světovou válkou stihl cukrovar dvakrát zbankrotovat, aby ho nakonec v roce 1910 koupil Oscar Bondy. V jeho majetku byl cukrovar až do roku 1937, kdy jej na základě spoluúpisu akcií převzala do správy Bondym spoluzaložená firma Středočeský cukerní průmysl. V roce 1938 Bondy uprchl před nacisty do New Yorku, kde ještě během války zemřel. Po válce byl cukrovar znárodněn a v roce 1992 opět zprivatizován. V roce 1997 jej převzala jako součást holdingu České cukrovary dobrovická společnost. Dnes je tento cukrovar společně s tím dobrovickým jediným funkčním cukrovar v Čechách. Před vstupem dobrovické skupiny ještě v roce 1995 zpracovával 1 400 t řepy denně. Dnes je druhým největším cukrovarem v České republice s kapacitou zpracování více než 8 tis. t řepy denně. Kromě výroby cukru rozšířil v roce 2008 své výrobní portfolio také o výrobu lisovaných vyloužených

cukrovarnických řízků – pelet. Je jedním z nejefektivnějších cukrovarů v rámci celé nadnárodní skupiny Tereos s mimořádně nízkými náklady na výrobu cukru. Prakticky celá moderní porevoluční éra cukrovaru je spjata s osobou ředitele Josefa Světlíka, který ho vedl celých 23 let od roku 1993 až do roku 2016.

Chrudimský lihovar byl založen pod názvem Akciový lihovar Chrudim významnými chrudimskými živnostníky a rolníky stejně jako cukrovar České Meziříčí v roce 1871. U zrodu chrudimského lihovaru stál také přes ulici stojící cukrovar. Je bohužel smutnou ironií, že zatímco výrobu cukru v Chrudimi už mnoho let neprobíhá, lihovar produkuje vysoce kvalitní pitný líh již 145. rok. Majetkové poměry v lihovaru byly bez výraznějších turbulencí až do roku 1945, kdy byl lihovar znárodněn podle Benešových dekretů. Po pádu komunistického režimu v roce 1989 byly nastartovány snahy o osamostatnění a následnou privatizaci lihovaru. Ty vedly nejprve k vyčlenění lihovaru jako samostatného státního podniku v roce 1992 a vzniku akciové společnosti Lihovar Chrudim v roce 1996. Čerstvě nabytá samostatnost chrudimskému lihovaru ale dlouho nevydržela, protože již v roce 1998 se stal součástí dobrovické společnosti. Změna vlastníka s sebou nesla zvýšenou investiční činnost s cílem zvýšit kapacitu a kvalitu výroby. Dnes je lihovar v Chrudimi s kapacitou 200 tis. hl. vysoce kvalitního pitného líhu jedním z nejvýznamnějších lihovarů v České republice a stabilním dodavatelem těm nejvyhlášenějším výrobcům alkoholických nápojů nejen u nás, ale i v Evropě.

Bohatá minulost, ale co budoucnost?

Továrny společnosti Tereos TTD Cukr Česká Republika se mohou pyšnit bohatou historií. V době doznávajícího regulovaného trhu s cukrem a nástupu liberálního prostředí je však potřeba hledět především směrem do budoucnosti. V TTD věří, že jsou na ni dostatečně připraveni. Společnost provozuje dva moderní cukrovary, v Dobrovici se zpracovatelskou kapacitou 15 tis. t řepy za den a v Českém Meziříčí 8 tis. t řepy za den, 3 lihovary, v Dobrovici na bioetanol, v Kojetíně a Chrudimi na pitný líh, a moderní balicí centrum cukru v Mělníku. Provozní jednotky jsou modernizované, zainvestované nejen do výroby, ale i do ekologie a kvality. Řepa pro výrobu cukru, líhu i dalších produktů je

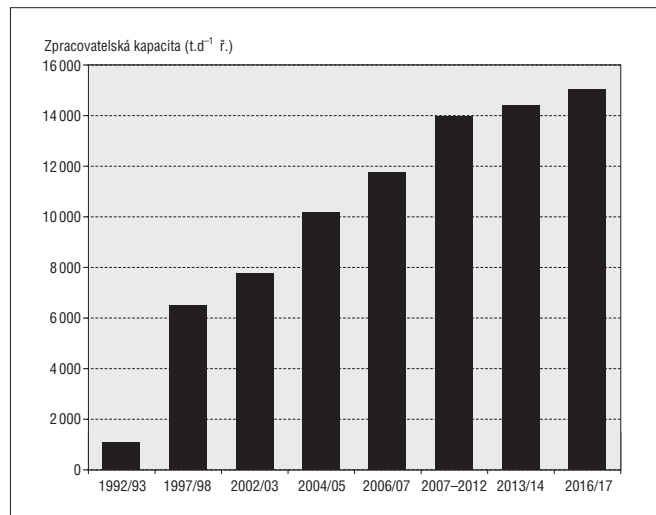
Obr. 7. Cisterna opouští areál lihovaru v Chrudimi a míří plná vysoce kvalitního líhu k jednomu ze zákazníků

zajištěna dlouhodobými kontrakty s více než 500 pěstiteli. Neustále roste portfolio zákazníků v ČR a EU, cukr je exportován také do třetích zemí. Společnost vedle cukru a pitného líhu vyrábí úspěšně obnovitelné zdroje energie, kdy je naplno využíván výjimečný potenciál cukrové řepy. Pěstování řepy, výroba cukru, líhu i obnovitelné energie je trvale udržitelná. Doufejme, že díky těmto skutečnostem továrny Tereos TTD napíší ještě dlouhou historii.

Jakub Hradiský
Tereos TTD Cukr Česká Republika

Obr. 8. Vývoj zpracování řepy v cukrovaru Dobrovice

Obr. 9. Vývoj zpracování řepy v cukrovaru České Meziříčí

